

«ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΜΑΣ –ΕΔΕΣΣΑΙΟΣ Ή ΒΟΔΑΣ»

ΤΣΙΓΓΕΝΟΠΟΥΛΟΥ Ε.

2^ο Δημοτικό Σχολείο Σκύδρας Ν. Πέλλας
e-mail:kpeedessa@sch.gr ή tsigeno@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η περιοχή του Ν. Πέλλας καθορίζεται από την έντονη παρουσία του υγρού στοιχείου (ποτάμια, λίμνες), το οποίο είναι στενά δεμένο με τον άνθρωπο και τη βιωσιμότητα του τόπου.

Η επιλογή του θέματος έγινε από τους μαθητές για τους παρακάτω λόγους και με ψηφοφορία: α) την εύκολη πρόσβαση στο ποτάμι που περνά πολύ κοντά από το σχολείο β)τη δυνατότητα για άμεση παρατήρηση και έρευνα, γ)την ανάγκη να γνωρίσουμε τις μορφές του νερού, τον κύκλο του, το βιολογικό του ρόλο, τα προβλήματα που προκύπτουν από τη μη ορθολογική του χρήση κι ακόμη τις δυνατές λύσεις των προβλημάτων αυτών.

Ο κύριος σκοπός του προγράμματος ήταν η ευαισθητοποίηση και η ενεργοποίηση των μαθητών σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος, η αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών όσον αφορά τη φύση και τα προβλήματα του περιβάλλοντος και η δημιουργία οικολογικής συνείδησης (ορθολογική χρήση του νερού από τους ίδιους τους μαθητές).

Η σχολική δραστηριότητα αναπτύχθηκε στο πλαίσιο ανάπτυξης των ΣΠΠΕ, κατά τη σχολική χρονιά 2003-04, από μαθητές της Α΄ και Β΄ τάξης του 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Σκύδρας.

Οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν χαρακτηρίζονταν από χαρακτήρα βιωματικό, διαθεματικό και ήταν ομαδοσυνεργατικές.

TSIGENOPOULOU E.

2nd Primary School of Skydra, Prefecture of Pella
e-mail:kpeedessa@sch.gr, tsigeno@sch.gr

ABSTRACT

In the area of Pella's Prefecture there are many lakes and rivers that are very important for the sustainable development of the region.

Pupils have elected this thema by their votes because the river is very near their school and they had the chance to observe it in all seasons of the year.

The goal of this programme is to develop a pupils population that is aware of, and concerned about, the water and its associated problems, and which has the knowledge, skills, attitudes, motivations, and commitment to work individually and collectively toward solutions of current problems dealing with water and the prevention of new ones.

This programme was developed during the school year 2003-04 with pupils of 1st and 2nd class of 2nd Elementary School of Skidra.

The didactical methods that we used was learning through experience and working in teams and interdisciplinary approach.

Λέξεις κλειδιά: κύκλος του νερού, πηγή, ποτάμι, υγρότοπος, πληροφορίες για φυτά και ζώα του ποταμού, τροφική αλυσίδα, ευτροφισμός, ρύπανση του ποταμού, προστατευόμενη περιοχή, κ.ά.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η περιοχή του Ν. Πέλλας καθορίζεται από την έντονη παρουσία του υγρού στοιχείου (ποτάμια, λίμνες), το οποίο είναι στενά συνδεδεμένο με τον άνθρωπο και τη βιωσιμότητα του τόπου. Δυστυχώς στην περίπτωση αυτή συντρέχουν και αρνητικές παράμετροι, οι οποίες οδήγησαν στην εστίασή μας στην θεματική ενότητα. Ειδικότερα, η λίμνη Βεγορίτιδα είναι γνωστή για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει (ρύπανση και πτώση της στάθμης). Επίσης, η Τάφρος 66, η οποία ρυπαίνεται από αστικά και βιομηχανικά λύματα, βρίσκεται κάθε χρόνο στο επίκεντρο διαμαρτυριών από κατοίκους της περιοχής, την τοπική αυτοδιοίκηση και οικολογικές οργανώσεις.

Στην επιλογή του συγκεκριμένου θέματος οδηγήθηκαν οι μαθητές λόγω της εύκολης πρόσβασης στο ποτάμι που περνά πολύ κοντά από το σχολείο και προσφέρεται για άμεση παρατήρηση και έρευνα, της ανάγκης να γνωρίσουν τις μορφές του νερού, τον κύκλο του, το βιολογικό του ρόλο, τα προβλήματα που προκύπτουν από τη μη ορθολογική του χρήση κι ακόμη των δυνατών λύσεων των προβλημάτων αυτών. Στη συνέχεια έγινε ψηφοφορία, μετά από συζήτηση και προβληματισμό των μαθητών σχετικά με ποικιλία προτεινόμενων θεμάτων.

Κύριος σκοπός του προγράμματος ήταν η ευαισθητοποίηση και η ενεργοποίηση των μαθητών σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος, η αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών όσον αφορά τη φύση και τα προβλήματα του περιβάλλοντος και η δημιουργία οικολογικής συνείδησης (ορθολογική χρήση του νερού από τους ίδιους τους μαθητές). Οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν χαρακτηρίζονταν από χαρακτήρα βιωματικό, διαθεματικό και ήταν ομαδοσυνεργατικές. Μεταξύ των δράσεων που αναπτύχθηκαν συμπεριλαμβάνονται προβολές βίντεο, αναγνώσεις βιβλίων, ασκήσεις παρατήρησης, μετρήσεις θερμοκρασίας, ηχογραφήσεις, καταγραφές εντυπώσεων, συλλογές φυτών, συγγραφή παραμυθιού και δραματοποίηση του, δημιουργία επιτραπέζιου παιχνιδιού, επισκέψεις πεδίου, συνεντεύξεις, υλοποίηση μουσικών παιχνιδιών, διαλέξεις, συναντήσεις με τοπικούς φορείς, ανακοινώσεις σε εφημερίδες, παραγωγή ενημερωτικού εντύπου, συμμετοχή σε δένδροφύτευση, τελικές παρουσιάσεις του προγράμματος.

2. Στόχοι –Γνωστικοί

Û Να γνωρίσουν οι μαθητές την αξία του νερού, τη συμβολή του στη δημιουργία και στην εξέλιξη της ζωής και να συνειδητοποιήσουν ότι αποτελεί έναν παγκόσμιο κοινό πόρο.

Û Να κατανοήσουν την έννοια του ποταμού, τα δομικά του στοιχεία και τις λειτουργίες του.

Û Να συσχετίσουν τις έννοιες που προσεγγίζονται στο πρόγραμμα με τις παρατηρήσεις τους, με γεγονότα, κείμενα, μαρτυρίες κατοίκων της περιοχής και μέσω αυτής της συσχέτισης να διαπιστώσουν τη διαχρονική αλληλεξάρτηση των ανθρώπινων πολιτισμών με τα υδάτινα οικοσυστήματα.

Ψυχοκινητικοί

Û Να προσεγγίσουν βιωματικά έναν ποταμό και έναν υγρότοπο - τη λίμνη του Άγρα που σχηματίζει ο ποταμός - δηλαδή να παρατηρήσουν, να αγγίξουν, να συλλέξουν, να καταγράψουν, να συγκρίνουν και να γνωρίσουν τις σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στους οργανισμούς.

Û Να εξασκηθούν στην ομαδική εργασία, στη συλλογή πληροφοριών σε συνεργασία με διάφορους φορείς και ιδιώτες κ.ά

Û Δημιουργία στενής σχέσης με τη φύση με την ενεργοποίηση όλων των αισθήσεων.

Συναισθηματικοί

Û Να ευαισθητοποιηθούν και να ενεργοποιηθούν οι μαθητές σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος.

Û Αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών όσον αφορά τη φύση και τα προβλήματα του περιβάλλοντος.

Û Δημιουργία οικολογικής συνείδησης στα παιδιά (ορθολογική χρήση του νερού από τους ίδιους τους μαθητές)

3. ΜΕΘΟΔΟΙ

Βιωματική (Project)- Διαθεματική- Ομαδοσυνεργατική: Τα παιδιά μέσα από τον προβληματισμό, τη συζήτηση, τη διαμόρφωση σχεδίου εργασίας, διεξαγωγή δραστηριοτήτων, παρατήρηση, πείραμα, έρευνα, συνέντευξη, συγκέντρωση πληροφοριών, μελέτη των θεμάτων καταλήγουν σε συμπεράσματα που υιοθετούν τα ίδια σαν στάση ζωής και προσπαθούν να περάσουν στα άλλα παιδιά και στην κοινή γνώμη.

Έγινε σύνδεση όλων των αντικειμένων μέσα από το πρόγραμμα. Ειδικότερα, τα παιδιά εμβάθυναν μέσα από την παρατήρηση των πουλιών, ψαριών, φυτών, από την ανάλυση των φυσικών και χημικών χαρακτηριστικών του νερού. Έμαθαν για τον κύκλο του νερού, για τις προστατευόμενες περιοχές κ.ά. Ενεργοποιήθηκαν οι μαθητές στο χώρο της προφορικής επικοινωνίας μέσα από τις επαφές τους με εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας, κατανόησαν κείμενα. Έγραψαν και δραματοποίησαν παραμύθια. Είχαμε παραγωγή σύντομου λόγου με το γράψιμο μηνυμάτων, με γραπτή επιστολή-διαμαρτυρία και με τη δημιουργία ενημερωτικών φυλλαδίων. Λογάριασαν μέσα από φύλλα εργασίας που δόθηκαν σχετικά με το νερό. Βρήκαν στοιχεία για το ποτάμι από τη λαογραφία, τη μυθολογία (παροιμίες, αινίγματα, μύθους) και τα θρησκευτικά. Έφτιαξαν ζωγραφιές, επιτραπέζια παιχνίδια, καπέλα που χρησιμοποίησαν για τη δραματοποίηση παραμυθιών, και για τα μουσικά παιχνίδια (Παιχνίδια ρόλων). Οι μαθητές πρωταγωνιστές, σκέφτονται, παίρνουν αποφάσεις, τις εκτελούν. Εργάζονται άλλοτε ομαδικά και άλλοτε σε επίπεδο τάξης.

Δάσκαλος: Συντονιστής- Εμπυχωτής των προσπαθειών.

4. ΜΕΣΑ –ΥΛΙΚΑ

Βιβλία, διαφημιστικά και ενημερωτικά φυλλάδια, περιοδικά, φωτογραφική μηχανή, CD-ROM, υπολογιστές, βίντεο, μαγνητόφωνο, στερεοσκόπιο, κιάλια, θερμόμετρο, χαρτόνια, νερομπογιές, φόδρες, κ.ά.

5. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Σεπτέμβριος 2003 ως αρχές Ιουνίου 2004

6. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Ü Έγινε συζήτηση, επιλογή θέματος, και σχεδιασμός δραστηριοτήτων. Η πρώτη δραστηριότητα ήταν ο χωρισμός σε ομάδες. Κάθε ομάδα απόκτησε από ένα φάκελο στον οποίο αποθήκευε όλες τις πληροφορίες που μαζεύονταν, φωτογραφίες, εργασίες και ζωγραφιές. Τα παιδιά είχαν τα μπλοκάκια των ερευνητών όπου σημείωναν οτιδήποτε. Δημιουργήθηκε μια γωνιά της αίθουσας με αφίσες, αποκόμματα εφημερίδων, εργασίες των μαθητών, φωτογραφίες, ζωγραφιές, κ.ά.

Ü Ανάγνωση του ποιήματος «Το ποταμάκι» από το Ανθολόγιο.

Η πρώτη επαφή των παιδιών με το θέμα έγινε μέσα από το ποίημα του Ζαχαρία Παπαντωνίου «Το ποταμάκι» από το Ανθολόγιο της Α΄-Β΄ τάξης. Ακολούθησε συζήτηση (Που βρίσκεται το νερό;, Από πού έρχεται το νερό;, Γιατί δεν τελειώνει ποτέ; κ.ά.). Έτσι μας δόθηκε η ευκαιρία να εξηγήσουμε τον κύκλο του νερού μέσα από συζήτηση.

Ü Έγινε πείραμα υγροποίησης του νερού για να καταλάβουν τα παιδιά ότι το νερό εξατμίζεται, οι ατμοί ανεβαίνουν στα ανώτερα στρώματα της ατμόσφαιρας, κρυσταλλώνουν, συμπυκνώνονται και γίνονται μικροσκοπικές σταγόνες νερού, τα σύννεφα. Όταν τα σύννεφα κρυστάλλουν, βαραίνουν και τότε βρέχει και το νερό επιστρέφει στη γη, στα ποτάμια, στις λίμνες και στις θάλασσες, κάνει δηλαδή τον κύκλο του. Παρουσιάστηκε στα παιδιά το παιδικό βιβλίο «Πέφτει, πέφτει η σταγόνα», μια πρώτη ματιά στον κύκλο του νερού (Γκόντουιν Σαμ, 2002). Συζητήθηκαν και εξηγήθηκαν λέξεις όπως φράγμα, τεχνητή λίμνη, υπόνομος, υδραγωγείο, σταθμός καθαρισμού.

- Ϊ Απόδοση του κύκλου του νερού με ατομική ζωγραφιά και σε χαρτί του μέτρου με νερομπογιές (ομαδική εργασία) –Δόθηκε φύλλο εργασίας « Ο κύκλος του νερού στη φύση» από το εκπαιδευτικό πακέτο «Το ποτάμι» που τροποποιήθηκε για παιδιά μικρής ηλικίας. (Καλαϊτζίδη Δ., Ψαλλιδά Β.,1999)
- Ϊ Μελέτησαν το χάρτη της περιοχής. Επισκέφτηκαν το ποτάμι που περνά κοντά από το σχολείο μας. Παρατήρησαν, κατέγραψαν οι ομάδες με τους παρατηρητές στοιχεία του ποταμού, μέτρησαν θερμοκρασία νερού, αέρα, ηχογράφησαν το θόρυβο του ποταμού κ.ά. Επέστρεψαν στο σχολείο και ανακοίνωσαν τις παρατηρήσεις που έκαναν. Συμπλήρωσαν φύλλα καταγραφής στοιχείων του ποταμού της χλωρίδας και της πανίδας. (Καλαϊτζίδη Δ., Ψαλλιδά Β.,1999)
- Ϊ Τα παιδιά άκουσαν και μάντεψαν διάφορους ήχους από ποτάμι, ρυάκι, βροχή, καταιγίδα, βατράχια κ.ά. Το CD ήταν από το εκπαιδευτικό πακέτο Π.Ε. του ΕΠΕΑΕΚ Ι «Ένα κουτί γεμάτο νερό» (Εκδ. Καλειδοσκόπιο-1997).
- Ϊ Κατασκεύασαν το ποτάμι με πλαστελίνη (ομαδική εργασία) .
- Ϊ Είδαν DVD με θέμα «Το νερό στη φύση» από την εκπαιδευτική τηλεόραση και από την εγκυκλοπαίδεια «Τομή JUNIOR» για το νερόμυλο. Επίσης έγινε μια ενημέρωση για την επίσκεψη που θα ακολουθούσε στον υγρότοπο του Άγρα .
- Ϊ Επισκέφτηκαν το Κέντρο Ενημέρωσης στον υγρότοπο Άγρα-Βρυττών-Νησιού που σχηματίζει ο ποταμός Έδεσσαίος. Το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο του Άγρα, το Ενυδρείο της περιοχής Καταρρακτών Έδεσσας με ψάρια του γλυκού νερού του νομού, το νερόμυλο του Σαλαμπάση. Πήραν συνεντεύξεις από τους υπεύθυνους, κατέγραψαν τα νέα στοιχεία, παρατήρησαν στον υγρότοπο με κιάλια, φωτογράφησαν, βιντεοσκόπησαν κ.ά. Όταν επέστρεψαν στο σχολείο είδαν όλα όσα είχαν βιντεοσκοπήσει, ανακοίνωσαν, συζήτησαν, έκαναν συγκρίσεις και έγινε διαμορφωτική αξιολόγηση και ανατροφοδότηση στους μαθητές.
- Ϊ Όλες οι συνεντεύξεις απομαγνητοφωνήθηκαν και δημοσιεύτηκαν στην εφημερίδα «Επικοινωνία» του σχολείου.
- Ϊ Ακολούθησε δεύτερη σύντομη επίσκεψη στο ποτάμι για συλλογή φυτών. Έγινε αναγνώριση των φυτών και δημιουργήθηκε φυτολόγιο.
- Ϊ Συγκεντρώθηκαν πληροφορίες σχετικές με το θέμα από τη βιβλιοθήκη του σχολείου, για τα ψάρια (Ιστοσελίδα Κ.Π.Ε. Καστοριάς) την ορνιθοπανίδα της περιοχής (Δημ. Σχ. Βρυττών, Κέντρο Ενημέρωσης, 2003). Οι ομάδες ανέλαβαν να επιλέξουν τις κυριότερες πληροφορίες και μαζί με φωτογραφίες που βρήκαν και να τις κολλήσουν σε χαρτόνια κάνσον και μετά να τα παρουσιάσουν στις υπόλοιπες ομάδες. Όλο το υλικό κρεμάστηκε σε ειδικούς πίνακες και δημιουργήθηκε έτσι μια περιβαλλοντική γωνιά για όλους τους μαθητές του σχολείου.
- Ϊ Έγινε διαθεματική προσέγγιση του θέματος. Ποτάμι Λαογραφία και Μυθολογία Οι μαθητές συγκέντρωσαν ρωτώντας γονείς, φίλους, γνωστούς παροιμίες ,αινίγματα σχετικά με το ποτάμι και το νερό. Όταν συγκεντρώθηκαν καταγράφηκαν σε χαρτί του μέτρου, εξηγήθηκαν και τοιχοκολλήθηκαν. Βρήκαν μύθους, έθιμα και παραδόσεις. Χρησιμοποιήθηκε υλικό από *Εκπαιδευτικό πακέτο Π.Ε. του ΕΠΕΑΕΚ Ι «Ένα κουτί γεμάτο νερό»* (Εκδ. Καλειδοσκόπιο-1997). Σύνδεση του θέματος με τα θρησκευτικά (βάπτισμα του Ιησού στον Ιορδάνη ποταμό) .
- Ϊ Από το εκπαιδευτικό πακέτο του ΥΠΕΠΘ «*Εξερευνώντας το Περιβάλλον της Ευρώπης*» το αντίστοιχο φύλλο εργασίας που έδινε στοιχεία όπως:
Γεμίζουμε ένα τσαγερό... χρησιμοποιούμε περίπου **2** λίτρα νερό.
Κάνουμε ντους .. χρησιμοποιούμε περίπου **25** λίτρα νερό.
Πλένουμε ρούχα στο πλυντήριο.. χρησιμοποιούμε περίπου **60** λίτρα νερό.
Δόθηκαν ερωτήσεις για την ηλικία των παιδιών όπως η παρακάτω:
Πόσα λίτρα νερού θα ξοδέψουμε αν κάνουμε μια φορά ντους , βάλουμε μια φορά πλυντήριο και γεμίσουμε την τσαγιέρα μια φορά;
Έτσι έκαναν μαθηματικά. Με αφορμή αυτό το φύλλο εργασίας και την πληροφορία που δόθηκε ότι «*Ένα άτομο χρησιμοποιεί κάθε μέρα 160 λίτρα νερό. Ένα σπίτι χρησιμοποιεί καθημερινά 3500 λίτρα. Το περισσότερο νερό χρησιμοποιείται για το καζανάκι της τουαλέτας.*», έγινε συζήτηση για την άσκοπη

χρήση του νερού από εμάς όταν άλλοι δεν έχουν να πουν. Τα παιδιά έγραψαν μηνύματα για ορθολογική χρήση του νερού από εμάς τους ίδιους τα οποία έβαλαν στον πίνακα των ανακοινώσεων.

Ύ Υλοποιήθηκε ημερήσιο πρόγραμμα «Αράπιτσα το ποτάμι μας» στο ΚΠΕ Νάουσας. Οι μαθητές όταν γύρισαν στο σχολείο κατασκεύασαν σε χαρτί του μέτρου «Το δέντρο της Αράπιτσα» (ομαδική εργασία). Ζωγράφισαν ένα δέντρο κόλλησαν στα κλαδιά του υλικά που είχαν μαζέψει από την Αράπιτσα (φύλλα, καρπούς) και ζωγραφισμένα φύλλα με ότι τους εντυπωσίασε στο ΚΠΕ. Επίσης συζητήσαμε για όλα όσα είδαν, τι τους άρεσε περισσότερο κ.λ.π.

Ύ Διαβάσαμε οικολογικό παραμύθι με τίτλο «Ο Φρίξος και η Έλλη» σχετικό με τον ευτροφισμό, συζητήθηκε και δραματοποιήθηκε από τα παιδιά. (Δερμιτζάκης Μ., 1998)

Ύ Πήραν συνέντευξη από κάτοικο της περιοχής για το ποτάμι και συγκέντρωσαν περισσότερες πληροφορίες για την ταυτότητα του ποταμού.

Ύ Μουσικά παιχνίδια από τη σειρά του Γιώργου Σακελλαρίδη-Τατιάνα Ραΐση –Βολανάκη πραγματοποιήθηκαν στο χώρο του γυμναστηρίου α) Τα παιδιά έκαναν τα ψάρια ή τα πουλιά ανάλογα με τη μουσική που άκουγαν. β) Έκαναν τους κύκνους και όταν άλλαζε η μουσική κρύβονταν γιατί ερχόταν ο κυνηγός.

Ύ Δημιουργήθηκε από τα παιδιά επιτραπέζιο παιχνίδι «Το τρελό ποταμάκι». Η κάθε ομάδα κατασκεύασε το δικό της επιτραπέζιο παιχνίδι. Επίσης κατασκεύασαν ένα ποταμάκι σε χαρτόνι κάνσον και έπαιζε όλη η τάξη μαζί. Υπήρχαν κουτάκια στο παιχνίδι που για να προχωρήσει η ομάδα έπρεπε να απαντήσει σε ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής κερδίζοντας βήματα μπροστά αν έβρισκε την απάντηση ή κάνοντας βήματα πίσω αν έχανε. Παράλληλα με το παιχνίδι που ήταν ευχάριστο για τα παιδιά γινόταν αξιολόγηση και ανατροφοδότηση.

Ύ Διαλέξεις από εξωτερικούς συνεργάτες (Χρήστο Μπιμπίτσο & Στέλα Λαμπάδα) για τις πηγές ρύπανσης των ποταμών & για τον Υγρότοπο του Άγρα ως προστατευόμενη περιοχή.

Ύ Παρατήρηση φυτών και ζώων στο στερεοσκόπιο.

Ύ Συμμετείχαμε στο Εθνικό Δίκτυο «Βιοποικιλότητα- Το Εργαστήρι της ζωής» του Κ.Π.Ε Καστοριάς.

Ύ Συγγραφή παραμυθιού, «Οι φοβισμένοι κύκνοι και οι μικρές νεράιδες» από τους μαθητές. Δραματοποίηση αυτού του παραμυθιού.

Ύ Παρουσίαση της εργασίας στα παιδιά του σχολείου, στους γονείς και στην κοινωνία της Σκύδρας.

7. ΔΡΑΣΕΙΣ (ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ) ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Επίσκεψη στο δήμαρχο της πόλης και επιστολή διαμαρτυρίας .
- Ανακοινώσεις στην εφημερίδα του σχολείου σχετικές με το θέμα.
- Δημιουργία εντύπου με περιεχόμενο κανόνες ορθολογικής χρήσης του νερού στο σπίτι και στην ατομική υγιεινή.
- Συμμετοχή των μαθητών σε δεντροφύτευση που έγινε από το δήμο δίπλα στο ποτάμι.
- Παρουσίαση του θεατρικού δρώμενου «Οι φοβισμένοι κύκνοι και οι μικρές νεράιδες» στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στην Έδεσσα για την Ημέρα Περιβάλλοντος.

8.ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Γλώσσα

Κατανόηση γραπτού κειμένου, παραγωγή γραπτού λόγου, ενεργοποίηση των μαθητών στο χώρο της προφορικής επικοινωνίας μέσα από τις επαφές τους με εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας. Λύση σταυρόλεξου. Συγγραφή-δραματοποίηση παραμυθιού καθώς και άλλων παραμυθιών που διαβάστηκαν. Παραγωγή σύντομου λόγου με το γράψιμο μηνυμάτων, με γραπτή επιστολή – διαμαρτυρία και με τη δημιουργία ενημερωτικών φυλλαδίων .

Μαθηματικά

Λογάριασαν μέσα από φύλλα εργασίας που δόθηκαν σχετικά με το νερό.

Εμείς και ο κόσμος

Εμβάθυναν μέσα από την παρατήρηση των πουλιών, ψαριών, φυτών, από την ανάλυση των φυσικών και χημικών χαρακτηριστικών του νερού. Έμαθαν για τον κύκλο του νερού, την τροφική αλυσίδα, για τις προστατευόμενες περιοχές κ.ά .

Θρησκευτικά

Η Βάπτιση του Ιησού στον Ιορδάνη ποταμό

Λαογραφία

Έθιμα, παραδόσεις, αινίγματα, παροιμίες

Μυθολογία

Ο Στρυμόνας και ο Ηρακλής, Ο Έβρος και ο Απόλλωνας

Αισθητική Αγωγή

Έφτιαζαν ζωγραφιές, επιτραπέζια παιχνίδια, έπαιζαν μουσικά παιχνίδια, έμαθαν τραγούδια.

9. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στην αρχή του προγράμματος έγινε αρχική αξιολόγηση και σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος γινόταν διαμορφωτική αξιολόγηση και ανατροφοδότηση καθώς και τελική αξιολόγηση του προγράμματος με ερωτηματολόγια.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι ομάδες ήταν ανομοιογενείς, δηλ. ομάδες που τα μέλη τους ήταν αγόρια και κορίτσια , δυνατοί και αδύνατοι μαθητές, εξασφαλίζοντας έτσι τη συμμετοχή όλων, αποφεύγοντας περιθωριοποιήσεις και δίνοντας σ' όλους την ευκαιρία να συμμετέχουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο , σύμφωνα με τις δυνατότητες του καθενός. Μ' αυτό τον τρόπο χωρισμού η κάθε ομάδα ανέπτυξε ισχυρούς δεσμούς αλληλεγγύης και συνεργασίας. Οι αδύνατοι βοηθήθηκαν νιώθοντας ισότιμοι και αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες , μιας και ο ηγετικός ρόλος εναλλάσσονταν μεταξύ των μελών. Οι δυνατοί βρήκαν έδαφος για νέες προκλήσεις και οι μέτριοι εναλλάχθηκαν ανάμεσα σε ρόλους ηγετικούς, συμβουλευτικούς, βοηθητικούς.

Οι μαθητές ήρθαν σε άμεση επαφή με το περιβάλλον και ευαισθητοποιήθηκαν σε σχέση με αυτό γνωρίζοντάς το καλύτερα, μέσα από μια εκπαιδευτική διαδικασία συμμετοχική και ομαδική. Η χαρά της μάθησης, η προσωπική ικανοποίηση, η ενεργοποίηση όλων των αισθήσεων, η δημιουργία κλίματος συνεργασίας και φιλικής διάθεσης ήταν έκδηλη σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Αυτά επιβεβαιώθηκαν μέσα από συζητήσεις (εξωτερική αξιολόγηση) με τα παιδιά και από τις απαντήσεις των παιδιών (εσωτερική αξιολόγηση) στο ερωτηματολόγιο που τους δόθηκε στο τέλος, στο οποίο φάνηκε καθαρά ότι δραστηριότητες όπως οι δραματοποιήσεις, τα παιχνίδια, οι επισκέψεις ήταν πρώτες σε προτίμηση και με μεγάλη διαφορά σε σχέση με τις άλλες διδακτικές προσεγγίσεις .

Η μεγάλη ανταπόκριση των μαθητών κατά την υλοποίηση προγράμματος, μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως οι βιωματικές, ομαδοσυνεργατικές διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν, ο παιγνιώδης τρόπος μάθησης, οδηγούν το σχολείο να αποκτήσει μια άλλη διάσταση με μαθητές ενημερωμένους, ευαισθητοποιημένους, δημιουργικούς που δεν θα περιορίζονται μόνο στο χώρο του σχολείου, που αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες μέσα στον κοινωνικό περίγυρο και στο πολιτισμικό περιβάλλον.

Συνεργάστηκαν κατά την υλοποίηση του προγράμματος οι εκπ/κοί: Μπιμπίτσου Ανδρονίκη, Χατζή Αναστασία , Παπαϊωάννου Θεόδωρος, Βελισσάρης Γεώργιος, Τσιτλακίδου Χριστίνα

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Επίσκεψη στο ποτάμι

Μέτρηση θερμοκρασίας νερού

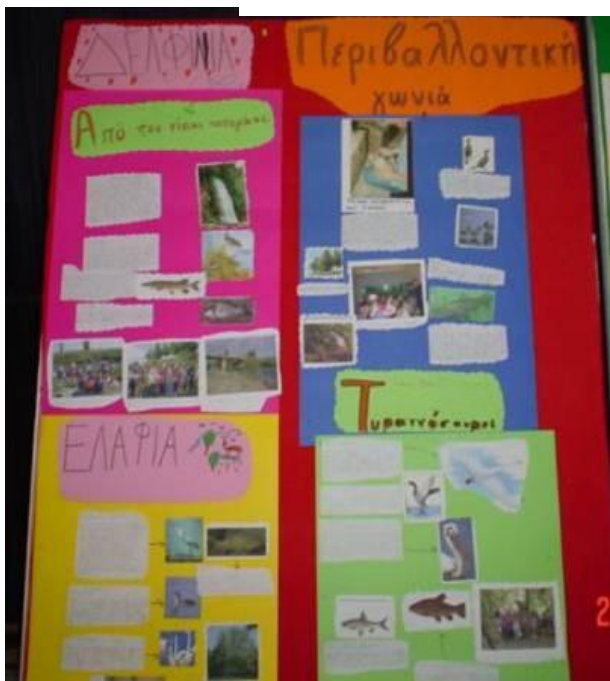

Επίσκεψη στον υγρότοπο Άγρα –Βρυττών-Νησίου

Ομαδική εργασία «Ο κύκλος του νερού»

Από την περιβαλλοντική γωνιά που δημιούργησαν οι μαθητές

Από την επίσκεψη στο ΚΠΕ Νάουσας

«Το δέντρο της Αράπιτσας» κολάζ των μαθητών

Αναγνώριση φυτών από αυτά που μάζεψαν στην επίσκεψη στο ποτάμι

Επιτραπέζιο παιχνίδι που δημιούργησαν τα παιδιά

Τα παιδιά στο δήμαρχο της πόλης διαβάζουν την επιστολή και συζητούν μαζί του

Παρουσίαση του παραμυθιού που έγραψαν στο κοινό

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γκόντουν Σαμ (2002), *Πέφτει ,πέφτει η σταγόνα* , Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα
2. Καλαϊτζίδη Δ., Ψαλλιδά Β. (1999) *ΥΠΕΠΘ Εγχειρίδιο Παιδαγωγικών Δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικών Δραστηριοτήτων -Το ποτάμι* Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα,σ.21,67,73
3. Ένα κουτί γεμάτο νερό (1997),Εκδ. Καλειδοσκόπιο,Αθήνα
4. Δημ. Σχ. Βρυτιών, Κέντρο Ενημέρωσης (2003), *Πουλιά στη λίμνη Άγρα – Βρυτιών- Νησίου (Αναγνώριση και προστασία τους)*, Έκδοση Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δήμος Έδεσσας ,σ.34-58
5. WWF Ελλάς (2000), *Εξερευνώντας το περιβάλλον της Ευρώπης* ,ΥΠΕΠΘ ΕΠΕΑΕΚ1.1.ΣΤ.1.Γ,σ.36
6. Δερμιτζάκης Μ.(1998), *Ο χορός της Βροχής (Οικολογικά παραμύθια και διηγήματα)*, Εκδόσεις Κ.Ε.Π.Κ.Α, Αθήνα ,σ.42-44
7. Από τη σειρά με μουσικά παιχνίδια του Γιώργου Σακελλαρίδη-Τατιάνα Ραΐση -Βολανάκη την Προγραμματική –Περιγραφική μουσική (C.SAINT-SAENS)
8. Από τη σειρά με μουσικά παιχνίδια του Γιώργου Σακελλαρίδη-Τατιάνα Ραΐση -Βολανάκη τη Λίμνη των Κύκνων (Τσαϊκόφσκι)
9. « Το νερό στη φύση», CD-ROM από την εκπαιδευτική τηλεόραση
10. Ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια Τομή GOLD και Τομή Junior
11. Η ιστοσελίδα του Κ.Π.Ε. Καστοριάς (<http://kpe-kastor.kas.sch.gr>)